

*Ímé szép vagy, én mátkám, ímé szép vagy, a te szemeid galambok
a te fátyolod mögött; a te hajad hasonló a kecskének nyájához,...
Mint a karmazsin czérna, a te ajkaid, és a te beszéded kedves, mint a
pomagránátnak darabja,... A te két emlőd olyan, mint két vadkecske,
egy zergének kettős fia, a melyek a liliomok közt legelnek.*

Énekek éneke 4/1, 3, 5

Mire való a női test?

Alia Mahdi szépcé, intelligens tekintetű, gacsos térdű 22 éves egyiptomi lány. Az interneten látható meztelen fényképének köszönhetően az arab tavasz egyik ikonja lett, már az első napokban milliók kattintottak rá. A fényképet ő maga készítette és tette fel. Néhány hét alatt a nyugati világ sztárja lett, vezető hírlapok írtak róla, meginterjúvolta a CNN is. A vele készült Spiegel-riportból megtudjuk,¹ hogy Alijának kezdetben távolról sem állt szándékában a politizálás. Aktfotójának közszemlére tételével szülei brutalitása ellen tiltakozott, akik gyakran verték, mindentől tiltották, úgy tartották mint egy értékes állatot, melyet majd annak idején a mészárszékre visznek. Főiskolás korában szökött meg otthonról, mert anyja fizikailag akarta ellenőrizni, hogy megvan-e még a szüzessége. 2011-ben részt vett a Tahrir-téri tüntetéseken, és ezt – fényképe közzétételével együtt – lelki és fizikai felszabadulásként élte meg. De miközben a Nyugat sztárolta, az egyiptomi forradalmi erők elhatárolódtak tőle. Az

egész iszlám világ szégyenévé vált, halálos fenyegetések zúdultak rá és el kellett menekülnie hazájából a szalafisták üldözése elől. Svédországban kapott menedékjogot, és itt már az ukrán *Femen* szervezethez csatlakozva tudatosan is elkezdte harcát a muzulmán nők felszabadításáért. Látjuk, amint egy fényképen a stockholmi egyiptomi nagykövetség előtt tüntet: fején virágkoszorúval, szemérme előtt a Koránnal, kezében a nemzeti lobogóval. Két másik pucér lány a Tórárt és a Bibliát használja fügefalevélként. Nem csoda, hogy ezek után rejtőzködni kell és egy egyiptomi ügyvéd eljárást indított ellene, hogy fosszák meg állampolgárságától.

A muzulmánok és a világ más kultúrái között a nő szerepének, társadalmi helyzetének a megítélésében a legnagyobb az ellentét, ezért aligha képzelhető el brutálisabb tiltakozás az iszlám ellen, mint amikor egy nő, akinek felnőtt életében testét, bájait rejtegetnie kell,

¹ Der Spiegel 51/2013.

hirtelen kitárulkozik a világ előtt. Ez a távolság persze, ha időben nézzük, nem is olyan nagy. Gondoljunk a XX. század elejének hóbortos, egész testet takaró női fürdőruháira, vagy hogy Svájcban a nőknek 1971-ig (!) nem volt szavazati joguk. Németországban pedig 1958-ig a feleség csak férje beleegyezésével nyithatott bankszámlát, és a Bundeswehrben nők csak 2001-től szolgálhatnak harci alakulatokban. (Ez utóbbit jómagam egyáltalán nem tartom haladásnak.)

Nem számítva az akkor még illegálisan terjesztett pornográf fényképeket, nálunk először a hippikről készült képeken lehetett látni fedetlen keblű lányokat. A vietnami háború, Martin Luther King meggyilkolása és a fogyasztói társadalom elleni tiltakozásként a '60-as években kibontakozó mozgalom tarka öltözékkel, csoportos életmóddal és alkalmi meztelenséggel jelezte szembenállását a korrallal. Csúcsát az 1969-es Woodstock fesztivállal érte el. Amerikában ez hagyománnyá vált – utóbb Európában is. Egyetemi campusokon gyakran tiltakoznak egyetemista lányok pucéran valamilyen nekik nem tetsző tanulmányi rendelkezés

vagy a tandíj ellen.

Ez a divat elterjedt az 1968-as európai diáklázadások során is: ártatlan magamutogatás volt, és egyúttal tiltakozás a „burzsoá prúdság” ellen. (Szigorúbban megítélve e fiatalok a szülői szigor ellen lázadó huligánok voltak.) Mivel többnyire Mao, Marx és Marcuse nevét emlegették, a mozgalom egybefonódott valamifajta

felszabadulás-teóriával (közte a szexualitásával); de hogy mi köze volt Marxnak és Maónak ez utóbbihoz, azt máig nem lehet tudni. (Arról nem is beszélve, hogy a kínai kulturális forradalom rémtetteiről akkor már mindent lehetett tudni. „A német tömeggyilkos gyermekei egy másik tömeggyilkos bűvöletében éltek” – írja Götz Aly provokatív történész, az akkori események személyes résztvevője.)²

Nyugati – főként német – képeslapokban időnként felfedezek egy-egy mai csoportképet az akkori magamutogatókról: megfáradt, megöregedett, rezignált arcok, kényszeredett mosolyok az akkori büszke-kihívó tekintetekkel szemben, és természetesen ruhástól.

² Götz Aly: Unser Kampf 1968.

Az 1. számú Kommuna világszerte ismert párosa: Rainer Langhans és Uschi Obermaier. Langhans – mivel megőrizte hatalmas hajzatát – vén madárijesztő. (lásd az előző oldal alján lévő képen) A mai Uschiról senki sem gondolná, hogy ő volt az a légies, búbajos, félmeztelen kislány. Az egyik ismert képen a kommunárdok anyaszült meztelenül, sorban arccal a falnak támaszkodva hátsó felüket mutatják a világnak. Kíváncsi lennék, hogy az azóta eltelt negyven-velahány év alatt hogy reagált a világ az őt semmibevevő pozitúrára. Mai arcukat látván nem kétséges, hogy ki kerekedett felül.

Egyszer egy újságoshoz betérve megkérdeztem: a szennylapok hol állnak? Az eladó – anélkül, hogy rosszallóan rám nézett volna, sőt, még csak fel sem tekintve – egy polcra mutatott. Nincs bulvárlap, melynek címlapján ne szereplnének szép lányok, csupasz idomokkal. Ez jelzi, hogy a tartalom igénytelen. De nem tagadom, a tálalás hat. Hol vannak már a lovagkor egykor imádott és dédelgetett várkisasszonyai és úrnői! Kiknek szerelméért, sőt, szerelmes tekintetért a lovag még életét sem volt rest kockáztatni. Ma bárminemű vágy, sőt, szükséglet kielégítésének eszközévé váltak. Bárminek a reklámozására felhasználják őket, a pornográf filmekben pedig a leggusztustalanabb férfi ösztönök kielégítését is eltűrik. (Ne csodálkozzunk, ha egy hithű muzulmán ezt látván – feleségére és leányaira gondolva – felesküszik a dzsihádra.)

Valamikor a '80-es évek végén, mikor még nem sokan tudtak a klímaváltozásról, egy sovány,

szemüveges fiatalember (Sebeők Jánosról van szó) fővárosunk forgalmas pontjain vasketrecbe zárva mutogatta magát: így tiltakozott az esőerdők irtása ellen. Nyugaton a zöldek ennél jóval „ütősebb” módszereket is alkalmaztak. Egy skandináv pár például (Tommy Holl Ellingsen és Petra Leona Johanson) pop-koncert keretében, több ezer néző előtt a

színpadon meztelenül közöszült. Céljuk ugyanaz volt, mint Sebeőké, az attrakció a „*Fuck for forest*” elnevezést viselte (elnézést, ha nem fordítom le). Az esőerdők irtása miatt elszenvedett sokkot így szándékoztak visszaadni a világnak.³

Ez a motívum időnként a *Pussy Riot* performanszain is előfordul (nevüket megint csak illetlenség lenne lefordítani). Nagyezsda Tolokonnyikovát és Marija Aljokhinát férjeikkel láthattuk ebben a pozícióban.⁴ Nehéz lenne megállapítani, hogy mennyit ártottak ezzel a gyűlölt Putyinnak, az orthodox egyháznak és a szocsi téli olimpiának és mennyire vitték előre a homoszexuálisok és a női

egyenjogúság ügyét; a várt hatás érdekében azonban még 21 havi börtönt is vállaltak (ahonnan nemrég amnesztiával szabadultak).

A templomok és katedrálisok különösen kedvelt színhelyek, hiszen voltak idők, amikor a vonzó női testben az egyház sátáni csábítást látott. Nemrégiben Josephine Witt *Femen*-aktivista a kölni dómban tiltakozott erősen hiányos öltözékben Meisner kardinálisnak az abortuszra vonatkozó nézetei ellen. Egyes németek ezen felháborodtak, mások lelkesedtek, amiért valaki szót emelt az „Atya-isten teológia ellen, amely elvitatja a nő és az anya isteni mivoltát és a férfi szolgálójává degradálja őket.” (Az idézet egy Spiegelben megjelent olvasói levélből való.)⁵

Vajon jelent-e többet az egyébként férfiszemnek kellemes meztelenkedés figyelemfelhívásnál? Van-e mélyebb értelme? Permanens szexuális forradalomról van szó? Vagy anarcho-nihilista lázadásról? Öncélú, narcisztikus, exhibicionista magamutogatás lenne az egész? Az utcai csupaszkodás nem csak Kairóban és Moszkvában nem szokás;

³ Egyébként ilyen néven 2004-ben non-profit szervezetet alapítottak, honlapjukra a tagok szex-jeleneteket tölthettek fel, és a megtekintésért kért bevételt az esőerdők megmentésére fordították.

⁴ A női egyenjogúság nagyobb dicsőségére ekkor – e képen is jól láthatóan – Tolokonnyikova már előrehaladott terhes állapotban volt. Az interneten végignézve e képeket valahogy az a benyomásom támadt, mintha itt nem is a női egyenjogúság kiharcolása, hanem a közreműködő férfiak megalázása lett volna a cél. (Gondoljon bele a kedves férfiolvasó: mit szólna, ha felesége vagy párja világhíres Pussy Riot vagy Femen-aktivista volna, netán egyszerűen csak radikális zöld, és azt követelné, hogy nyilvánosan közöszüljön vele...)

⁵ Der Spiegel 3/2014.

Stockholmban és Berlinben is tabu, azaz a tilalmat közmegegyezés övezi. Mit ér el e tabu ledöntésével Alija, a *Femen* vagy a *Pussy Riot*? Az emberek – konkrétan a nők – felszabadítását? Az utcai ruhaviselet egyenlő lenne az elnyomással?

Időről-időre előfordul, hogy futballmeccsen egy-egy megbokrosodott szurkoló gólörömeiben, vagy a bírói döntés elleni tiltakozásul biztonságiak, rendőrök és rendezők által üldözve és a közönség üdvívalgása közepette meztelenül kifut a pályára. De hol van ez a hatás ahhoz képest, amit egy másik nembeli szurkoló érne el! – Természetesen a szigorú egyenjogúság jegyében.

Bp, 2014. február 15.

Kiss Károly

Megjelent a Magyar Nemzet 2014. március 8-i (nőnap) számában – természetesen a képek, jegyzetek és források nélkül.

Melléklet

A német kommunákról jó jellemzést ad a Magyar Narancs fent hivatkozott száma. Két szakaszt idézek:

„A kommunárdok szabadságát egymás ruháinak és nőinek kipróbálása, valamint az ajtó nélküli vécé jelképezte. A polgári erkölcsnél csak a polgári kényszerektől való megszabadulás kényszeressége okozott több komplexust és frusztrációt. A *Kommune-1* élete inkább pszichohorrorra, mint szabad egyének szabad társulására emlékeztetett, de provokálta és izgatta az addig sötétben és hallgatagon szeretkező német társadalmat.”

„A kommunák közel százezer lakójukkal a nyolcvanas évekre bérlőközösségekké silányultak a városokban, vagy elkeseredett földtúrásba torkolltak falun, a végén inkább csak arra a jártasságra koncentrálnak, hogy ki tudja hamarabb elszívni a többiek elől a jointot, és üresre zabálni a hűtőszekrényt. A 'csináljuk együtt!' örömei lassan az ágyban is kihunytak - egyrészt kifogástalanul bizonyítva, hogy az ember magával is nehezen van el, nemhogy másokkal, mégis megtörve a család mint az együttélés 'természetes' formája mítoszát.”

Az alábbi kép a Friedrichshofi kommunában készült 1976-ban. Mint ahogy azt szokás mondani, eléggé vegyes érzelmeket kelt.

Források:

Der Spiegel 51/2013: Das satanische Foto. (Takis Würger)

Der Spiegel 3/2014: I'am Gott aus Hamburg. (olvasói levelek)

The Economist January 11th 2014: Riotous assembly. (Masha Gessen: Words Will Break Cement: The Passion of Pussy Riot c. könyvének ismertetése)

Fuck for forest. web, wikipedia

Time January 20, 2014: What Pussy Riot does next. (Simon Shuster)

<http://de.wikipedia.org/wiki/68er-Bewegung>

Götz Aly: Unser Kampf 1968. <http://www.amazon.de/Unser-Kampf-irritierter-Blick-zur%C3%BCck/dp/3100004213>

magyarnarancs.hu: Német alternatívok: Vörös és fekete és zöld.

http://magyarnarancs.hu/belpol/nemet_alternativok_voros_es_fekete_es_zold-62333

-- a fényképeket az internetről másoltam, de az idézett Spiegel-számokban is megjelentek